Łódź, 28/IV 1913 r.

Rok XXI.

№ 97.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Pawła.
Wt. św. Piotra M.
Śr. św. Katarzyny.
Czw. **Wnieb. Pańsk.**
Piąt. św. Zygmunta Kr,
Sob. Znal. św. Krzyża.
Niedz. św. Floryana M.

Wschód sł. godz 4 m. 38
Zachód sł. godz. 7 m. 18
Dług. dnia godz. 14 m. 40
Przybyło godz. 6 m. 51

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ — „ 50

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedyńczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Poniedziałek, dnia 28 kwietnia 1913 roku.

Redakcya w Łodzi **ul. Przejazd № 8.** Telefonu № 593

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teofora Minke w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENY OGŁOSZEŃ: **Nadesłane** przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. **Reklamy i Nekrologi** po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. **Artykuły** bez oznaczenia honoraryum Redakcya uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dnie świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu.

Ostatni tydzień sezonu. Ostatni tydzień sezonu.

Teatr Popularny przy ul. Konstantynowskiej 16.

We wtorek i środę w. **„Rycerze północy"** Ibsena. z występem **Stanisławy Wysockiej.**

W czwartek p. p. **„Pani prezesowa".** W czwartek wiecz. **„Rycerze północy".**

Dr. B. REJT

(choroby skórne i weneryczne) 1233

Powrócił. Średnia 5.

3289

Żądajcie prawdziwej.

Wystrzegać się podrabiań.

Do góry!

„Do góry wąs!" tak brzmi dokoła...
„Hej, w górę serca!" „W górę czoła."—
Wszystko chce człowiek w górę wznieść...
Więc nie dziw, że i zwyczaj stary
Wznieść w górę każe nam puhary
w Szustowa trunku cześć!... 851

Bilans wojny bałkańskiej.

Wojnę bałkańską, która trwała prawie siedm miesięcy, można uważać za skończoną. Turcyi, temu państwu, co budziło tak długo postrach całego świata chrześcijańskiego, pozostanie na kontynencie europejskim z posiadłości, które obejmowały przestrzeń 169,318 km², skrawek o powierzchni zaledwie 10,800 km² w myśl zgody jej na linię graniczną Midia-Enos.

Ostatnia walka na półwyspie Bałkańskim wybuchła niespodziewanie a jej rezultat był także nieprzewidzianym, szczególniej przez dyplomacyę austryacko-węgierską, a przebieg jej mieści w sobie wiele momentów w wysokim stopniu interesujących.

Bułgarya wystawiła w ostatniej wojnie imponującą siłę, bo prawie 400,000 ludzi i to lepiej do walki przygotowanych, niż wojska innych państw związku bałkańskiego.

Zważywszy, że Bułgarya w chwili wybuchu liczyła okrągło 4,400,000 mieszkańców, przyznać trzeba, iż uczyniła ona niemały wysiłek. Bułgarzy w czasie ostatniej wojny musieli staczać najkrwawsze bitwy, gdyż mieli przed sobą najlepsze wojska tureckie a w dodatku musieli zdobywać potężnie ufortyfikowany i znakomicie broniony Adryanopol.

Za te ofiary chcą serbowie przyznać bułgarom tylko 55,000 km.² zdobytego na Turcyi kraju, podczas, gdy dla siebie rezerwują 66,000 km.². Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że odniesienie swego głównego zwycięstwa pod Kumanową zawdzięczają pomocy bułgarów. Po tem zaś zwycięstwie nie napotykali oni na poważniejszy opór ze strony turków.

Operacye armii greckiej także nie mogą iść w porównanie z operacyami armii bułgarskiej ani co do rozciągłości, ani co do ofiar w ludziach. Zresztą główne swe zwycięstwo pod Janiną zawdzięczają oni pomocy serbów. Zajęli oni przestrzeń 30,000 km.² i domagają się, aby Saloniki zostały w ich posiadaniu. Czarnogóra zaś oprócz Skadaru, chce wejść w posiadanie 1,000 km.².

W zestawieniu z wynikami innych wojen pokazuje się, że wyniki ostatniej wojny pociągnęły za sobą niebywałe przesunięcie w terytoryalnym stanie posiadania stron wojujących. W stosunku do zajętych terytoryów u serbów i greków przypada mniej więcej 1 zabity lub ranny żołnierz na 3 kilom. podczas, gdy bułgarzy okupili zdobycie każdych 5 km. stratą 8 ludzi. Najkrwawsze zaś ofiary poniosła Czarnogóra, bo każdy kilometr zdobytej przestrzeni wraz ze Skadarem kosztuje ją bez mała 13 ludzi.

Dane statystyczne z ostatniej wojny mówią także dużo o wzroście sił militarnych państw bałkańskich w ostatnich 28 latach.

I tak w czasie wojny w 1888 roku Bułgarya i Serbia mogły wystawić zaledwie jedną czwartą tych sił, jakie brały udział w ostatniej wojnie. Również straty poniesione wówczas nie mogą iść w porównanie z obecnemi stratami. W bitwie naprzykład pod Sliwnicą stracili bułgarzy 9 proc. w zabitych i rannych, a serbowie 16 proc., w bitwie pod Pirotem bułgarzy 3·8 proc. serbowie 3·5 proc., zaś w wojnie grecko-tureckiej w 1897 r. straty greków w bitwie pod Domokos wynosiły zaledwie 500 ludzi z armii 37 tys. ludzi liczącej.

Na ogół biorąc stracili bułgarzy w zabitych i rannych w 1885 r. 6 proc. swej siły zbrojnej do boju wyprowadzonej, w ostatniej zaś wojnie prawie 20 proc. serbowie w r. 1885 — 10 pr., teraz 7 proc., grecy w 1897 r. 1·75 proc. — teraz 7 proc.

Co się zaś tyczy czasu trwania — to ostatnia wojna zajmuje średnie miejsce wśród innych wojen stoczonych na półwyspie Bałkańskim.

Najdłużej trwała wojna między Turcyą, a rzeczpospolitą Wenecką bo od roku 1644 do 1699, grecka walka o niepodległość ciągnęła się od r. 1822 do 1829, wojna turecko-rosyjska, rozpoczęta w 1806 roku przeciągnęła się do 1812, zaś wojna rozpoczęta w kwietniu 1877 roku trwała do stycznia 1878 r., wojna serbsko-bułgarska trwała 1 miesiąc i 17 dni a wojna Grecyi z Turcyą trochę dłużej niż 1 miesiąc.

Niebezpieczeństwo południowo-słowiańskie dla niemców austryackich.

(Korespondencya własna „Rozwoju.")

Upadek miasta Skutari i wejście wojsk czarnogórskich do owej twierdzy podziałało niby uderzenie bicza na opinię austro-niemiecką. Czesi i słowianie południowi radują się z tego powodu. Natomiast niemcy austryaccy uważają ten wypadek za dotkliwą klęskę i państwa i interesów narodowych niemieckich w Austryi. Nie bez słuszności przypuszczają, że zwycięstwo króla Mikołaja czarnogórskiego oddziała podniecającego na wszystkich słowian południowych, nie tylko słowian Bałkanu, lecz także słowian południowych na Węgrzech i w Austryi. A ponieważ Słowiańszczyzna południowa zaczyna się w Austryi o kilkanaście kilometrów na południe od Grazu, gdyż słoweńcy solidaryzują się w tym wypadku coraz to jawniej i coraz to silniej z chorwatami i serbami, przeto niemcom austryackim zagrażają istotnie poważne niebezpieczeństwa polityczne.

W ostatnich dwóch dniach rozmawiałem z całym szeregiem polityków niemieckich austryackich, rozmawiałem także z niemcami austryackimi różnych zawodów, z inteligencyą, kupiectwem i rękodzielnikami. Wszystko to wrze, jest oburzone, sarka i równocześnie się boi. Króla Mikołaja czarnogórskiego niemcy austryaccy formalnie nienawidzą. Niema dostatecznie silnych wyzwisk i niema dostatecznie hańbiących obelg, któremi szafują teraz niemcy austryaccy, byle tylko ulżyć swojemu gniewowi pod adresem króla Mikołaja. Uważają go za sprawcę wszystkich niepowodzeń politycznych i ekonomicznych, które spadły na Austryę, a w pierwszej linii na niemców austryackich. Przypominają sobie, że on pierwszy rozpoczął tę wojnę bałkańską, nie mogą mu darować, że wbrew woli Austro-Węgier szturmował teraz do murów Skutari, aż wreszcie zdobył miasto.

Dyplomacya austro-węgierska zdaje sobie sprawę z tego oburzenia opinii publicznej austro-niemieckiej. Nie tylko więc z pobudek zewnętrznych to jest celem ratowania powagi Austro-

Węgier, ale także i pod wpływem wewnętrznym celem przejednania oburzonych niemców austryackich należy w najbliższych dniach oczekiwać bardzo energicznego wystąpienia Austro-Węgier. Nie jest wykluczonem, że Austro-Węgry nakażą swoim wojskom lądowym wejść do Czarnogórza, podczas gdy równocześnie flota austro-węgierska razem z flotą włoską lub bez floty włoskiej zajmie Antivari.

Szef sztabu generalnego baron Conrad von Hötzendorff czyni nader energiczne przygotowania celem wprowadzenia w życie tych planów, które już od pół roku opracował w najdrobniejszych szczegółach na wypadek wyprawy przeciwko Czarnogórzu.

Francya przeciw Austryi.

Prasa francuska zajmuje ciągle stanowisko wrogie wobec monarchii austro-węgierskiej.

W szczególności „Temps", który stoi pod wpływem Izwolskiego, występuje bardzo agresywnie przeci Austryi, której zarzuca, że chce narzucić swoją wolę Anglii, Francyi i Rosyi i sprowokować wojnę europejską. Rosya ustąpiła Austryi w wielu punktach. I tak: zgodziła się Rosya na odcięcie Serbii od morza Adryatyckiego, na utworzenie Albanii, na demonstracyę flotową, dalej jednak pójść nie można, jeżeli mocarstwa trójporozumienia nie chcą się narazić na pośmiewisko.

„Droga — pisze „Temps"—jaką kroczy Austrya, jest najpewniejszą, aby wywołać wojnę europejską. W kwestyi Skutari Austrya otrzyma to, czego chce, niech zatem okaże się ustępliwą w kwestyi rekompensat".

Były francuski minister spraw zagranicznych Hanotaux, krytykuje w „Figarze" politykę austryacką. Hanotaux oświadcza, że Austrya grozi obecnie wojną całej Europie, aby odebrać Czarnogórze Skutari. Turcya upadła, ponieważ prowadziła podobną politykę. Dlatego też Austrya nie powinna obstawać przy swojej polityce.

Ostre sądy o hr. Berchtoldzie.

Dziennik berliński „Vossische Ztg." utrzymuje bliskie stosunki z austro-węgierskiem ministeryum spraw zagranicznych. Mimo to ów dziennik nie zawahał się wystąpić bardzo ostro przeciwko hrabiemu Berchtoldowi. Jest to najlepszym dowodem, że dni rządów hr. Berchtolda są już policzone.

W całej Austryi—pisze ów dziennik—istnieje zaledwie jeden człowiek, który pokłada nadzieje w mocarstwach albo przynajmniej udaje, jakoby te nadzieje pokładał. Nazywa się Leopold hrabia Berchtold i jest austro-węgierskim ministrem spraw zagranicznych. Być może, że z czasem historya określi tego dyplomatę i wybitnego arystokratę w jednem zdaniu: objął urzędowanie, dostał po karku w sposób bałkański i dymisyonował.

Skutkiem zrobienia z demonstracyi flot aktu międzynarodowego, politykę wiedeńską wzięto na sznurek. Nadanie charakteru międzynarodowego demonstracyi flot przyszło do skutku nie wbrew woli Austro-Węgier, lecz na życzenie Austro-Węgier.

Austro-Węgry krzyczały: „Trzymajcie mnie, bo inaczej stanie się nieszczęście?" Austro-Węgry nie zdołały swoim propozycyom na konferencyi londyńskiej zapewnić powodzenia. Te propozycye chciały wzmocnienia ogólnego nacisku na Czarnogórze. Konferencya przed upadkiem Skutari odrzuciła projekt wylądowania wojsk międzynarodowych oraz przyjęcia Skutari pod władzę mocarstw.

Po zajęciu Skutari ogół mocarstw zgoła niczego nie zrobi dla Austro-Węgier. Nota, którą hrabia Berchtold wystosował pod adresem mocarstw, z pewnością nic mu nie pomoże. Hrabia Berchtold sądził, że zdobycie Skutari nie miało celu, ponieważ Czarnogórze nie pozostanie w posiadaniu miasta. Natomiast Czarnogórze sądzi, że noty hr. Berchtolda są bezcelowe, ponieważ nie można zwycięzców wypędzić ze Skutari.

Jedna opinia jest tyle warta co i druga. Co najgorsza, że nikt w obecnej ciężkiej chwili nie może przepowiedzieć z całą pewnością, czy Austro-Węgry ulegną Czarnogórzu, albo też, czy Czarnogórze ulegnie Austro-Węgrom.

Austro-Węgry grają poprostu w kości o potęgę i powagę z najmniejszem państwem w Europie. Hrabia Berchtold stara się o możliwie jaknajskrupulatniejszą poprawność. Im atoli Austro-Węgry są bardziej poprawne względem Serbii i Czarnogórza, oraz im poprawniej Europa zachowuje się wobec wszystkich państw bałkańskich, tem więcej na rachunek tej poprawności grzeszą państwa bałkańskie.

Od siebie dodajemy, że te uwagi dziennika berlińskiego są bardzo słuszne. „Vossische Ztg." jednak zapomina, że wszystkie błędy obecne polityki zagranicznej Austro-Węgier są następstwem faktu, że w jesieni cesarz Wilhelm II odmówił Austro-Węgrom swojej pomocy na wypadek, gdyby z powodu zatargu Austro-Węgier z Czarnogórzem i Serbią Rosya przyszła tym ostatnim z pomocą.

Konkurs automobilów.

Z uwagi na coraz bardziej rozwijające się zastosowanie samochodów, jako środka lokomocyi, Tow. autom. Król. Polsk. organizuje:

Jazdę konkursową na samochodach, mającą na celu wykazanie sprawności maszyn na naszych drogach.

Jazda ta odbędzie się dnia 4 lipca r. b. na dystansie 593 wiorst: Warszawa—Zgierz—Łódź-Piotrków — dzień pierwszy; Piotrków—Radom—Puławy—Lublin — dzień drugi; Lublin—Garwolin—Miłosna—Wawer—Czarna-Struga—Zegrze — dzień trzeci.

W celu sprawdzenia, o ile samochody kursować mogą nie po szosach, lecz po drogach bocznych, dystans Warszawa-Błonie przejechany będzie nie szosą, lecz drogą boczną.

Wreszcie w celu stwierdzenia solidności budowy maszyn, urządzony będzie w trzecim dniu konkursu na dystansie Zegrze—Jabłonna bieg na szybkość na odległości 1 kilometra.

Zaznaczyć więc należy, że cały konkurs niema bynajmniej charakteru wyścigu, lecz dąży tylko do odpowiedzi na pytanie, jakiej konstrukcyi maszyny są najbardziej dla naszych dróg odpowiednie; stąd też i konkurs ten mieć będzie niewątpliwie poważne ekonomiczne znaczenie dla kraju.

Tytułem nagród będą rozdane trzy żetony: złoty, srebrny i bronzowy.

Szczegóły konkursu objęte są regulaminem, do którego dołączone są dwie mapki; regulamin otrzymać można w kancelaryi klubu.

Teatr Popularny.

Wspaniałym akordem kończy Teatr popularny swój tegoroczny sezon, rozpoczęty „Księciem niezłomnym" Słowackiego, pełen sztuk przeważnie oryginalnych o wysokiej wartości literackiej, wykonanych zawsze starannie a nierzadko artystycznie w całym zespole, wystawionych z poszanowaniem dla sztuki, niekiedy ze znacznym nakładem a zawsze sumiennie.

Po „Dziewicy Orleańskiej" Fr. Schillera, weszła na repertuar dni ostatnich piękna 4-aktowa sztuka, wystawiona po raz pierwszy wczoraj wieczorem „Rycerze Północy" H. Ibsena, w której, występująca gościnnie w Teatrze popularnym znakomita tragiczka polska Stanisława Wysocka ukazała nam w nowem oświetleniu swój przepiękny pełen siły talent.

Szczegółowe sprawozdanie z tej sztuki podamy w numerze jutrzejszym, dziś zaznaczamy tylko, że obok pani Wysockiej, której nieporównana gra w zachwyt wprowadziła widzów, cały zespół harmonijnie dostrajał się do całości. Wystawa nie pozostawiała nic do życzenia.

Jutro i w środę ostatnie wieczory kończącego się sezonu wypełnią „Rycerze Północy".

W czwartek zaś, jako w dzień uroczystego święta, dane będą dwa przedstawienia na korzyść artystów Teatru popularnego. Pracowali gorliwie i sumiennie, więc słusznie im się należy uznanie od publiczności, w formie wyprzedanego teatru.

Widowisko popołudniowe wypełni „Pani Prezesowa"; wieczorem „Rycerze Północy".

Stanisław Łępiński.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Sławogosta. Jutro Chwalisława.

TEATR POLSKI. (ul. Cegielniana nr. 65). Jutro na benefis p. Orlińskiego „Książątko". Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY A. Mielewskiego (Konstantynowska nr. 16). Dziś przedstawienie amatorskie na korzyść niezamożnych uczenic pensyi p. Tymienieckiej. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Rycerze północy" Ibsena. Początek o godz. 8min. 15 wieczorem.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

—?—

(—) **Ogłoszenie traktatu.** W Tokio ogłoszono traktat o przekazach pocztowych, zawarty pomiędzy Japonią i Rosyą; traktat zacznie obowiązywać od 14 maja.

(d) **Nowe towarzystwo eksportowe.** W tych dniach odbyło się posiedzenie miejscowych fabrykantów przędzalników w celu naradzenia się nad wyszukaniem środków przeciwko stratom, jakie ponoszą fabrykanci z powodu obecnego kryzysu.

Składy przędzy bawełnianej są przepełnione, wobec czego przędza sprzedawana jest poniżej cen kosztu, co przynosi wszystkim fabrykantom około 5,000 rub. strat dziennie.

Przepełnienie składów jeszcze przed kilku miesiącami zmusiło niektórych fabrykantów wznowić działalność egzystującego kiedyś towarzystwa eksportowego do wywozu przędzy zagranicę. Myśl ta spotkała się jednak z oporem niektórych większych firm bawełnianych, jak tow. akc. częstochowskiej manufaktury bawełnianej i innych, które wypowiedziały się przeciwko projektowi. Ciągłe jednak straty zmusiły i te firmy do szukania wyjścia z trudnego położenia i obecnie wszyscy zgodzili się zapisać na członków projektowanego towarzystwa eksportowego.

Na naradzie ostatniej opracowana została ustawa towarzystwa i określono wysokość kapitałów, które wnosi każdy członek jako gwarancyę solidarnej działalności na przyszłość.

(e) **Nowe pole pracy.** Zawiązane przed trzema laty Towarzystwo akcyjne pod firmą „Elektryczność—Gaz—Trakcya", złożone z kapitalistów łódzkich i warszawskich, nabywszy elektrownię sosnowicką, złożyło magistratowi sosnowieckiemu projekt budowy linij tramwajowych, w celu połączenia komunikacyą elektryczną Sosnowca z Będzinem, Dąbrową i wieloma miejscowościami przemysłowemi w okolicy Sosnowca.

Po dokonaniu studyów sporządzony został projekt szczegółowy, który odkładany pierwotnie do wprowadzenia samorządu miejskiego, był w tych dniach przedmiotem obrad połączonych zarządów miejskich Sosnowca i Będzina pod przewodnictwem naczelnika powiatu będzińskiego barona Mirbacha i został przyjęty, przyczem postanowiono przesłać go natychmiast do władzy wyższej dla zatwierdzenia, by jeszcze w roku b. mogły być rozpoczęte roboty przygotowawcze do budowy linij.

Ponieważ teren projektowanych linij tramwajowych zajmuje dużą przestrzeń i roboty mają być rozpoczęte jednocześnie w kilku miejscach, przeto przy robotach tych znajdą zajęcie i zarobek całe rzesze robotników.

W Zagłębiu obecnie brak jest rąk roboczych, gdyż—jak nam donoszą—nawet kopalnia „Saturn" poszukuje robotników. A że akcyonaryuszami Towarzystwa „E. G. T." są przemysłowcy łódzcy i biuro Towarzystwa mieści się w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 150, przeto można się spodziewać, że wrazie rozpoczęcia robót wielu łódzkich robotników pozbawionych pracy znajdzie tam zajęcie.

(e) **O roboty miejskie.** Posiedzenie zarządu miejskiego ze współudziałem komitetu obywa-

telskiego w sprawie oddania temu ostatniemu robót miejskich, przy których znajdą zajęcie robotnicy pozbawieni pracy odbędzie się w biurze magistratu w nadchodzącą środę o godz. 6 wieczorem.

Na posiedzeniu tem rozpatrywaną będzie ponownie prośba komitetu plantacyjnego o wykonanie robót plantacyjnych kosztem funduszu, przeznaczonego na roboty miejskie, a którą komitet obywatelski na jednem z ostatnich posiedzeń odrzucił.

(a) **Z wydziału budowlanego.** W uzupełnieniu zamieszczonej w „Rozwoju" wiadomosci o wydziale budowlanym w Łodzi, podajemy dokładny podział czynności sprawowanych przez funkcyonaryuszów tego wydziału, a mianowicie:

Naczelnym inżynierem m. Łodzi i naczelnikiem wydziału budowlanego przy magistracie jest inżynier p. S. Nebelski.

Podległy mu wydział budowlany dzieli się na architektoniczny, inżynierski i kancelaryę. Architektoniczny wydział stanowią architekt miasta Łodzi inżynier p. Referowski, i architekci cyrkułowi inżynierowie: Wąsowicz, Zilberberg, Janota-Bzowski, Woźnicki oraz dwaj technicy,

Inżynierski: inżynier miasta Łodzi, inżynier p. Kuckiewicz, inżynier konduktor p. S. Trzciński i dziesięciu dozorców brukowych.

Referentem kancelaryi jest p. B. Micewicz, jego pomocnik p. W. Dłabich oraz dwaj kanceliści.

(e) **Z kasy powiatowej.** Personel biurowy łódzkiej kasy powiatowej po przekształceniu jej na kasę wyższego rzędu i rozszerzeniu etatu biurowego został już dokompletowany i obecnie składa się z 23 osób, a mianowicie: jednego poborcy, jednego starszego buchaltera, jednego starszego kasyera, dwóch kasyerów I rzędu, jednego kasyera II rzędu, dwóch buchalterów I rzędu, 3 buchalterów II rzędu, 3 rachmistrzów i 9 kancelistów.

Biuro kasy powiatowej z dniem 1 października przeniesione zostanie do nowego lokalu, który wynajęty został na lat 6 w domu p. Krasuckiego przy zbiegu ulic Dzielnej i Skwerowej za czynszem rocznym 8000 rb.

(d) **Nowy regulamin.** Jak nam komunikują z dobrze poinformowanego źródła, w tych dniach podany będzie do wiadomości publicznej zatwierdzony przez gubernatora piotrkowskiego nowy regulamin budowy domów i t. p. w Łodzi i jej okolicy, który opracowany został na ostatnim zjeździe inżynierów i budowniczych gub. piotrkowskiej.

(e) **Z inspekcyi podatkowej.** Liczba pomocników inspektorów podatkowych w gub. piotrkowskiej powiększona zostanie wkrótce o 6. Z liczby tej 4 będzie w Łodzi.

(x) **Nowa kasa.** Piotrkowska komisya gubernialna dla spraw drobnego kredytu zatwierdziła ustawę „Popularnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej dla stolarzy m. Łodzi". Kasa otwarta zostanie 1 lipca r. b.

(x) **Zatwierdzenie sędziego.** P. Feliks Zawadzki dotychczasowy sędzia gminny III okręgu powiatu łódzkiego (na Bałutach) został zatwierdzony na tem stanowisku na następne trzechlecie.

(e) **Z sądu okręgowego.** Według sporządzonego sprawozdania sądu okręgowego piotrkowskiego za rok 1912, skład sądu w roku ubiegłym stanowili: 1 prezes, 4 towarzyszów prezesa, 25 członków sądu, 30 sędziów śledczych (w tej liczbie 9 w Łodzi), 5 sekretarzy, 17 pomocników sekretarzy, 8 starszych kandydatów do posad sądowych, 10 młodszych kandydatów, 1 archiwista, 1 tłumacz przysięgły, 32 rejentów (w tej liczbie 4 przy hypotece sądu okręgowego i 28 przy hypotekach sądów pokoju), 8 komisarzy sądowych (2 w Łodzi), 97 adwokatów przysięgłych (37 w Łodzi), 45 pomocników adwokatów (33 w Łodzi), 8 adwokatów prywatnych w stopniu pomocników adwokatów przysięgłych (2 w Łodzi), 6 prywatnych adwokatów bez stopnia (1 w Łodzi), 1 prokurator, 13 towarzyszy prokuratora (2 w Łodzi).

W 4-ch wydziałach karnych pozostało na 1912 rok 1208 spraw, wpłynęło nowych spraw 6475, osądzono 6482, pozostało na 1913 rok 1201 spraw.

W 3-ch wydziałach cywilnych na 1912 rok pozostawało 4863 sprawy, wpłynęło nowych 7709, osądzono 7317, pozostało na 1913 rok 5275.

(e) **Ze zjazdu sędziów pokoju.** Sprawozdanie łódzkiego zjazdu sędziów pokoju wykazuje między innemi, że w zjeździe i sądach okręgu łódzkiego pozostawało na rok 1912 spraw do osądzenia 1,888, wpłynęło w ciągu roku nowych spraw 90,111, osądzono 87,945, pozostało na rok 1913 spraw 4,054.

Skład sądów stanowili: 1 prezes zjazdu sędziów pokoju, 14 sędziów pokoju (w tem 1 w Łasku), 2 dodatkowych sędziów pokoju, 2 sekretarzy hypotecznych, 3 etatowych komisarzy sądowych i 7 nadetatowych, 9 sędziów gminnych (4 w powiecie łaskim), 11 pisarzy sądowych (5 w pow. łaskim), 25 obrońców sądowych (1 w Zgierzu i 2 w Pabianicach).

(a) **Ze szkoły handlowej.** Ustawa szkoły niedzielnej i kursów wieczornych przy Szkole Handlowej kupiectwa łódzkiego została opracowana i w tych dniach przesłana będzie do zatwierdzenia ministeryum handlu i przemysłu.

(a) **Z Tow. akcyjnych.** Akc. Tow. manufaktury „S. Szeps i S-ka" wyznaczyło za rok ubiegły 1911 dla swoich akcyonaryuszów 6 proc. dywidendy.

(h) **Ze stowarzyszenia nauczycieli.** Do petersburskiej kasy emerytalnej nauczycieli wybrany został z Łodzi na delegata starszy nauczyciel szkoły początkowej miejskiej nr. 14 p. Zyczkowski.

(x) **„Z dnia kwiatka".** Panowie i panie, którzy raczą wziąć udział w święcie kwiatka dnia 8 maja, proszeni są o łaskawe zgłaszanie i zapisywanie się u p. Fokczyńskiej przy ul. Podrzecznej nr. 26.

(x) **Osobiste.** Dr. B. Rejt powrócił.

(x) **Zjazd koleżeński.** Grono byłych uczniów ś. p. Jana Pankiewicza powzięło myśl zwołania zjazdu wszystkich uczniów jego i w tym celu utworzony został komitet wykonawczy zjazdu, złożony z pp. Antoniego Alimowicza, prof. Maksymiliana Białowiejskiego, prof. Józefa Jerzego Boguskiego, Kazimierza Hordliczki, dr. Stanisława Kurtza, Stefana Lilpopa, Stanisława Manduka, Gustawa Martensa, Józefa Mucharskiego, Stanisława Rutkowskiego i Józefa Włoskiewicza.

Zjazd ma się odbyć w dn. 27 i 28 września r. b.

Pożądanem jest, aby zjazd ten był bardzo liczny i w tym celu komitet zwraca się do wszystkich kolegów z prośbą o nadsyłanie swych adresów do sekretarza komitetu p. Józefa Mucharskiego, Warszawa, Chmielna 54, a to w celu przesłania im zaproszenia i programu zjazdu.

(—) **Odroczenie zjazdu.** Z powodu przesilenia politycznego i finansowego I zjazd hygienistów polskich, który miał się odbyć od 20—24 lipca 1913 r. we Lwowie, został odroczony i odbędzie się w tychże samych dniach w lipcu 1914 roku z niezmienionym programem.

Mimo odroczenia, prace przygotowawcze komitetu zjazdowego nie ustają. Osoby, które biorą czynny udział w zjeździe, zechcą streszczenia swoich odczytów lub referatów nadesłać najpóźniej do końca stycznia 1914 r., na ręce sekretarza zjazdu d-ra Bronisława Kaczorowskiego —Lwów, Chorążczyzna 22.

(a) **Żydowskie Tow. dobroczynności.** Pod przewodnictwem adw. przys. A. Cohna odbyło się w ubiegłą sobotę ogólne zebranie roczne członków żydowskiego Towarzystwa dobroczynności.

Według odczytanego sprawozdania zarządu dochody Tow. wynosiły rb. 81,093, wydatki zaś rb. 81,766, deficyt zatem rb. 673.

Dla bezrobotnych tkaczów zorganizowano pomoc stałą w postaci zapomóg tygodniowych. W ciągu pięciu miesięcy akcya ta pochłonęła przeszło 20,000 rubli, na co zebrano tylko 16,750 rb.

Sprawozdanie i budżet na rok 1913 w dochodzie rb. 52,750 i rozchodzie rb. 59,250—zatwierdzono.

Istniejąca przy Towarzystwie tania kuchnia funkcyonowała 276 dni i wydała 86,637 obiadów po 3, 4 i 5 kop., a 8383 darmo.

Na przytułek dla kalek i paralityków wydano 1839 rb. 13 kop.

Towarzystwo dobroczynności liczy 1379 członków.

W końcu zebrania dokonano wyborów zarządu i komisyi rewizyjnej.

(a) **Sprawdzanie żołnierzy zapasowych** w obrębie powiatu łódzkiego odbywać się będzie w r. b. w terminach następujących:

28 maja przy urzędzie gminnym w Czarnocinie, dokąd winni stawić się żołnierze zapasowi z gmin: Czarnocin, Zeromin i Górki; 29 maja przed urzędem gminy Gospodarz — z gmin: Gospodarz, Brójce i Wiskitno; 30 maja przed urzędem gminy Chojny — z gmin: Chojny, Nowosolna i Brus; 31 maja w Aleksandrowie — z gmin: Brużyca, Rąbień i Nakielnica; 2-go i 3-go czerwca w Radogoszczu — pierwszym dniu stawią się żołnierze, zamieszkali na Bałutach, a w drugim z pozostałych miejscowości gminy Radogoszcz; 4 czerwca przed ratuszem w Zgierzu, dokąd winni przybyć żołnierze ze Zgierza oraz z gmin: Łagiewniki i Lućmierz; 6 czerwca w Konstantynowie przed urzędem gminnym — z gmin: Rszew, Babice, Bełdów i Puczniew.

Sprawdzanie rozpoczynać się będzie we wszystkich miejscowościach o godzinie 8 rano.

Żołnierze, którzy nie stawią się, pociągnięci zostaną do odpowiedzialności.

(e) **Z wczorajszej niedzieli.** Pierwszy prawdziwie wiosenny dzień wczorajszy wionął ożywczym cieplikiem promieni słonecznych i oderwał wszystkich od szarego codziennego monotonnego życia. Od samego rana tysiączne tłumy wyruszyły z dusznych murów łódzkich za miasto napawać się świeżem powietrzem i wiosenną zielenią pól. Pociągi na kolejach żelaznych i kolejkach podjazdowych były przepełnione wycieczkowcami. W lasach zgierskim i Rudy pabianickiej poraz pierwszy w roku bieżącym zaroiło się od publiczności, a liczne polany podmiejskie sprawiały wrażenie obozu. W Helenowie było rojno i gwarno. Właściciel ogrodu „Wenecya" przy szosie pabianickiej, w „proroczem" przewidywaniu pogody, urządził zabawę, która ściągnęła dziesiątki tysięcy osób.

Ale aura jest kapryśna i lubi płatać figle. Bo oto o godz. 5 po poł. zachmurzył się groźnie horyzont i zerwała się pierwsza w roku bieżącym burza. Grzmoty i błyskawice zmusiły wielu tchórzliwych wycieczkowiczów do powrotu. W pół godziny wypogodziło się znowu, szalona wichura uspokoiła się. Burza przeszła bowiem bokiem, nawiedzając jedynie Karolew deszczem ulewnym i gradem.

O godz. 9 wieczorem począł znowu padać ciepły deszczyk wiosenny.

(e) **Z porządków miejskich.** W roku 1910 z powodu wznieconego w pozostawionej kupie odpadków przy ulicz Południowej pożaru spaliły się 3 fabryki. Wypadek ten, ani też doświadczenie nie puczyły dotąd, że pozostawianie na powietrzu kup odpadków bawełny, lub trocin wzniecić może pożar, w wielu bowiem miejscach w pobliżu fabryk znajdujemy nagromadzone odpadki, które winny być wywożone za miasto już choćby ze względów sanitarnych.

Odpadki takie znajdują się na dwóch posesyach przy ul. Południowej, na dwóch przy ul. Pańskiej, wreszcie przy ul. Piotrkowskiej, Nawrot i Dzielnej.

(a) **Oględziny komisyi.** Komisya techniczno-sanitarna, pod przewodnictwem radcy magistratu p. Mireckiego, dokonała onegdaj oględzin następujących nieruchomości:

1) przy ulicy Wschodniej nr. 32, R. Zieglera, gdzie w prawej oficynie urządzono składy cementu, gipsu i t. p. Komisya uznała urządzenie za odpowiednie i składy przyjęła;

2) przy ulicy Sredniej nr. 45, p. Jasińskiego, gdzie urządzono warsztaty mechaniczne dla wyrobu przyrządów stosowanych do elektrycznych motorów przy studniach. Komisya znalazła urządzenia prawidłowe i przyjęła je, polecając jednak schody drewniane obić blachą żelazną, oraz wzmocnić podłogi;

3) przy ul. Południowej nr. 9, Jana Speidla, gdzie istnieje stary dom drewniany, którego ściany już zgniły. Komisya, uznając budynek ten za grożący niebezpieczeństwem, orzekła, iż dom ten należy natychmiast rozebrać;

4) przy ul. Mikołajewskiej nr. 91, Jana Wolfa, gdzie urządzono mechaniczne warsztaty ślusarskie Karola Szeffera. Komisya warsztaty przyjęła.

(a) **Plany zatwierdzone.** Wydział techniczny rządu gubernialnego piotrkowskiego zatwierdził plany: Dawida Rormana na murowany dom frontowy trzypiętrowy z tremplem i suterynami oraz trzech oficyn i nadbudowę drugiego piętra na piętrowej oficynie, przy ulicy Nowomiejskiej Nr. 5 oraz Gustawa Heila na dwupiętrową oficynę mieszkalną i piętrowe budynki gospodarcze przy ulicy Radomskiej Nr. 17.

(p) **Nieszczęśliwy wypadek przy pracy.** W ślusarni przy ulicy Średniej nr. 37, Józef Orliński, 17-letni czeladnik ślusarski, pracując w ubiegłą sobotę przy maszynie doznał obcięcia 3 środkowych palcy u prawej ręki. Opatrunek założył mu lekarz Pogotowia, przewożąc go następnie do szpitala Poznańskich.

(p) **Z głodu i wyczerpania sił** zasłabł wczoraj na ulicy Piotrkowskiej nr. 142, Wincenty S., 70-letni staruszek bez zajęcia i mieszkania; z tego samego powodu zaniemógł na ulicy Zachodniej nr. 56, I. K., 26-letni robotnik. Doraźnej pomocy nieszczęśliwym udzielili lekarze Pogotowia.

(p) **Śmiertelny upadek.** Antoni Michałowski, 56-letni cieśla, pracując w ubiegłą sobotę na budowli przy ul. Spacerowej nr. 10, spadł z rusztowania z wysokości 1 p. tak nieszczęśliwie, że doznał pęknięcia czaszki i skręcenia kręgosłupa. Lekarz Pogotowia w stanie beznadziejnym przewiózł go do szpitala Czerwonego Krzyża.

(e) **Obława.** Ubiegłej nocy policya łódzka urządziła obławę na złodziei w różnych punktach miasta i aresztowała 19 podejrzanych osobników.

(e) **Stróże nocni.** Policmajster łódzki objeżdżał nocy ubiegłej posterunki stróżów nocnych i zastał 20 stróżów, śpiących na posterunkach. Po obudzeniu, każdemu z nich odczytał instrukcyę, według której stróż powinien chodzić środkiem ulicy.

(e) **Kradzież w monopolu.** Nocy ubiegłej do sklepu monopolowego, przy ul. Konstantynowskiej, zakradł się przy pomocy wytrychów złodziej i wyłamawszy szufladę, skradł 27 rb. Spostrzeżony w chwili, gdy wychodził ze sklepu, został schwytany i po odebraniu mu skradzionych pieniędzy, odprowadzony do cyrkułu.

(e) **Kradzieże.** Do kantoru Gustawa Knoka, przy ul. Piotrkowskiej nr. 87, za pomocą wyłamania zamka u drzwi zakradli się złodzieje i skradli różne rzeczy, wartości 250 rb.

— Ze sklepu Stanisława Kowalskiego, przy ulicy Suwalskiej nr. 16, niewykryci dotąd złodzieje, za pomocą wyłamania drzwi, skradli towary wartości 250 rb.

*

(e) **Z komitetu obywatelskiego w Pabianicach.** W ubiegłym VIII tygodniu sprawozdawczym komitet obywatelski pomocy dla pozbawionych pracy robotników w Pabianicach wypłacił 235 rb. 44 kop. zapomogi i dał zajęcie 49 robotnikom w Towarzystwie ogrodniczem, 30 robotnikom około uregulowania ul. Japońskiej i 37 robotnikom na drodze do lasu.

Ogółem dotąd wpłynęło ofiar 6272 rb. 32 kop., wydano zapomóg 3331 rb. 49 kop., pozostało w kasie 2940 rb. 83 kop.

(e) **Wycieczka „Liry" pabianickiej.** W dniu 17 maja „Lira" pabianicka urządza dwudniową wycieczkę do Warszawy. Koszta całkowite wycieczki, która odbędzie się pod kierunkiem Towarzystwa krajoznawczego wynoszą dla niecz łonków „Liry" — 5 rb. 50 kop. Za cenę tę uczestnicy otrzymają przejazd w obie strony, nocleg, utrzymanie, zwiedzanie gmachów i wystaw, komunikacyę tramwajową po Warszawie, wycieczkę do Wilanowa i teatr.

(a) **Z I-ej zgierskiej kasy pogrzebowej.** Zarząd I-ej zgierskiej kasy pogrzebowej, która z powodu wadliwości dotychczasowej ustawy znalazła się w trudnem położeniu finansowem, zwołuje na 4 maja r. b., o godz. 3 po południu w szkole handlowej w Zgierzu, nadzwyczajne ogólne zebranie członków, na którem rozpatrzone zostanie sprawozdanie z działalności kasy za rok zeszły, oraz projekt zmiany ustawy.

Członkowie proszeni są o jaknajliczniejszy udział w zebraniu.

(a) **Kółko ziemianek w okolicy.** Towarzystwo zjednoczonych ziemianek założyło kółko w Rudzie Pabianickiej. Zarząd nowo założonej placówki stanowią mieszkanki miejscowe p.p. Stanisława Neumanowa i Marya Michalska.

(a) **Okradzenie willi.** Nocy onegdajszej niewiadomi złoczyńcy dostali się za pomocą dobranego klucza do willi fabrykanta zgierskiego M. Brodacza, położonej pod lasem zgierskim i splądrowawszy trzy mieszkania nieobecnych lokatorów, skradli bielizny, naczyń kuchennych i t. p. na sumę około 200 rb.

Zamieszkały przy willi ogrodnik, Łęcki, usłyszawszy szmer w lokalach willi, dał strzał z rewolweru, obawiał się jednak ścigać złoczyńców tembardziej, że stały temu na przeszkodzie bliskość lasu i ciemność nocy. Złodzieje z łupem uszli bezkarnie.

SZTUKA.

Teatr polski (przy ulicy Cegielnianej nr. 63). Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Benefis Janusza Orlińskiego.

Olbrzymiem powodzeniem ciesząca się obecnie w Warszawie satyra p. t. „Książątko", która ciętą ironią i przepysznym humorem wyszydza wychowanie dojrzewającego następcy tronu jednego ze spółczesnych zagranicznych panujących wchodzi na repertuar naszego teatru w dniu jutrzejszym we wtorek.

Przedstawienie to obudziło niezmierne zainteresowanie nie tylko ze względu na wyborną sztukę, lecz i z powodu, że jest ono benefisem Janusza Orlińskiego.

Próby w pełnym biegu odbywają się pod reżyseryą benefisanta przy udziale pierwszorzędnych sił teatru polskiego.

Teatr popularny. (Konstantynowska nr. 16). Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Ostatni tydzień sezonu.

Jutro wieczorem i w środę ostatnie dwa przedstawienia, na których ukaże się wspaniały dramat Ibsena „Rycerze północy" z występem gościnnym znakomitej artystki Stanisławy Wysockiej, która odtworzy główną postać Jordis. Obok znakomitego gościa biorą udział w główniejszych rolach pp. Leśniewska, Romska, Morska, Chrzanowska, Mielewski, Kułakowski, Orlik, Kubiński i inni.

Bilety na te wszystkie przedstawienia sprzedaje kasa teatru przez cały dzień.

(a) **Z Koła panien.** W dniu 3 maja, w teatrze polskim, przy ul. Cegielnianej nr. 63, odbędzie się przedstawienie, w celu przysporzenia funduszów szwalni „Koła Panien". Odegrana będzie komedya Gustawa Olechowskiego p. t. „Wieś".

Ze względu na szlachetny cel przedstawienia, przypuszczać należy, że dozna ono rzetelnego poparcia ze strony jaknajliczniejszego grona osób, żywo interesujących się losami tej pożytecznej instytucyi.

(x) **Z Tow. muz.-dram. „Gutenberg".** W środę, dnia 7 maja r. b. kółko dramatyczne Tow. „Gutenberg" wystawia w sali Domu Ludowego (Przejazd 34) farsę Bissona p. t. „Bandyci".

Wobec tego, że cel przedstawienia jest bardzo szlachetny, gdyż część z osiągniętego zysku przeznaczona jest na budowę schroniska dla weteranów—pracowników drukarskich, spodziewać się należy, iż sala zapełni się po brzegi nie tylko drukarzami, ale i pracownikami innych zawodów.

Początek przedstawienia o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej nabywać można w lokalu Tow. przy ul. Przejazd nr. 12 codziennie od g. 7 wieczorem.

*

(x) **Z prasy.** Nr. 17 „Tygodnika Ilustrowanego" wyszedł z druku i zawiera: „Wędrowiec przez pustki", przez Jana Lorentowicza.—Wystawa malarstwa norweskiego w Brighton, przez Witolda Bunikiewicza. — Emigracya intelektualna, przez Wacława Gąsiorowskiego. — Portyerzy, przez W. Perzyńskiego.—Kronika krakowska.— Z wrażeń bałkańskich, przez Józefa Lipkowskiego. — Episkopat polski a kwestya żydowska. — Przed sezonem, przez Stanisława Wotowskiego. —Na dobie.—Mieszaniny literacko-artystyczne.— Beniowski, przez Wacława Sieroszewskiego. — Rok 1794. Insurekcya, przez Władysława St. Reymonta. — Od kolebki przez życie, przez Z. Miłkowskiego. — Rozrywki umysłowe. — RYCINY: Meduza, rys. Józef Mehoffer.—Wnętrze, rys. Halfdan Stroem.—Letni wieczór, rys. Kristen Holboe. — Lucy, rys. Christian Krongh. — Krag (poeta), Oda Krohg.—2 ryc. do art. „Emigracya intelektualna".—4 ryc. do art. „Kronika krakowska"— 8 ryc. do art. „Przed sezonem". — 14 ryc. do „Na dobie". — Dwa fragmenty obrazów „Prorocy" i „Sybille".

W sprawie bruków miejskich.

Łódzki komitet giełdowy zwołał w tych dniach specyalne posiedzenie z udziałem łódzkiego Komitetu handlu i przemysłu, w celu rozważenia sprawy fatalnego stanu bruków miejskich, wywołanej odmową ministeryum zatwierdzenia kosztorysu zaprojektowanych przez magistrat robót.

Na posiedzeniu tem obecny był radny magistratu p. Karol Eisert.

Po wszechstronnem omówieniu tej pilnej sprawy, zebrani uznali za konieczne wysłać do ministeryum spraw wewnętrznych i finansów depeszę, wyświetlającą teraźniejszy stan bruków i potrzebę jaknajśpieszniejszego urzeczywistnienia projektowanych robót.

W depeszy petenci zaznaczają, że bruki łódzkie od roku są zrujnowane, do czego ostatnio przyczyniły się ulewy wiosenne; skutkiem zepsutych bruków przewóz ładunków z kolei i na kolej jest wielce utrudniony; konie łamią nogi, wozy się niszczą, a woźnice podnoszą koszty przewozu transportów. Wobec tego bruki na wielu ulicach wymagają gwałtownej naprawy.

Opierając się na tem Łódzki komitet giełdowy prosi ministeryum, aby dla sprawdzenia i przekonania się o istotnym opłakanym stanie bruków, delegowało do Łodzi specyalnego urzędnika i przychyliło się do prośby magistratu co do zatwierdzenia kosztorysu robót tak, aby wzmiankowana serya robót rozpoczęta była latem roku bieżącego. (a)

Austro-Węgry i mocarstwa.

Sprawa Skutari.

Wiedeń, 26 kwietnia.

Dzienniki wiedeńskie skarżą się na dyplomacyę międzynarodową, że przewleka załatwienie sprawy Skutari na niekorzyść Austro-Węgier. Piszą, że przebieg piątkowego posiedzenia konferencyi ambasadorów Londynie robi wrażenie, jakoby rozpoczęto znowu stare manewry, mające na celu przewleczenie całej sprawy na niekorzyść Austro-Węgier. Do tej pory działo się tak stale, że konferencya ambasadorów uchwalała bardzo ładne postanowienia, które jednak pozostawały na papierze i nie wchodziły w życie pod tym albo pod innym pozorem.

Dnia 23 marca r. b. uchwalono w Londynie wystosować pod adresem Czarnogórza wezwanie, by szanowało uchwały mocarstw i zaprzestało dalszego oblężenia Skutari. Wszystkie mocarstwa bez wyjątku, należące zarówno do trójprzymierza, jak i do potrójnego porozumienia zgodziły się na tę uchwałę. Nikt, nawet Rosya, nie robił w tej mierze wyjątku. Tymczasem potem pojawiły się rozmaite trudności praktyczne. I tak: rząd austro-węgierski dał zaraz swoim posłom w Cetynii i Białogrodzie odpowiednie instrukcye, rząd rosyjski natomiast takich instrukcyj nie przesłał swoim przedstawicielom dyplomatycznym. Skutkiem tego opóźnienia cała sprawa utknęła. Ale z kolei rząd rosyjski wystąpił z projektem, który ewentualnie mógłby pomódz do pomyślnego załatwienia sprawy, gdyby zupełnie na seryo zechciano ten projekt przeprowadzić. A mianowicie rząd rosyjski zaproponował przedłużenie blokady i ściślejsze wykonywanie przepisów blokadowych. Rezultatem tego wniosku rosyjskiego byłoby wygłodzenie Czarnogórza. Rząd rosyjski spodziewa się, że takie wygłodzenie wystarczyłoby do zmuszenia Czarnogórza, aby usłuchało woli mocarstw. Austro-Węgrom jednak ta metoda się nie podoba, ponieważ przewleka sprawę i otwiera pole najrozmaitszym nowym komplikacyom. Austro-Węgry są bowiem zdania, że należy działać szybko.

Który kierunek zwycięży, pokaże się w najbliższych dniach. Opinia publiczna w Wiedniu jest niesłychanie wzburzona i nie chce czekać. Hrabia Berchtold straciłby zupełnie kredyt moralny, gdyby w tej sprawie ustąpił, ponieważ poprzednio inspirowana przez niego prasa występowała zbyt zaciekle, zapowiadając, iż na punkcie Skutari Austro-Węgry stanowczo nie ustąpią.

Turecki następca tronu a rycerskość Bułgarów.

Pewnej gazecie tyrolskiej jakaś zakonnica, pochodząca z Tyrolu, która należała do Czerwonego Krzyża, zajmującego się opieką rannych wojaków, nadesłała list pewnego pułkownika bułgarskiego w sprawie tureckiego następcy tronu, który zamknięty był podczas oblężenia w Adryanopolu. Pułkownik opowiada w swoim liście.

„Bułgarom dobrze było wiadomem, że turecki następca tronu książę Jussuf znajduje się w Adryanopolu. Wprawdzie kłamały gazety tureckie o różnych rzekomych podróżach jego, ale w rzeczywistości znajdował się pomiędzy oblężanymi w Adryanopolu.

Było już także postanowione, że bułgarzy nie pierwej zawrą pokój, aż Adryanopol się podda. Przy zajęciu miasta naturalnie i następca tronu byłby się dostał do niewoli bułgarów, jako jeniec wojenny, co byłoby upokorzeniem-wielkiem nietylko dla następcy tronu i rodziny sułtańskiej, ale i dla całego państwa tureckiego.

Krótko przed upadkiem Adryanopola, gdy oblężeni dzielnie jeszcze stawiali opór, młodociany bułgarski następca tronu książę Borys prosił swego królewskiego ojca o pozwolenie schronienia księcia Jussuffa i odprowadzenia go w bezpieczne miejsce. Ani król Ferdynand, ani sztab generalny nie chcieli nic o tem słyszeć.

„Pomyśl jednak ojcze" — odezwał się wtedy Borys — „pomyśl, gdyby to był twój syn, którego tak się upokarza, cobyś wtedy uczynił?"

Głęboko wzruszony takiemi słowami syna swego i następcy, rzekł król;

— „Idź tedy, mój synu, niech ci Bóg błogosławi".

Śpiesznie oddalił się następca tronu, aby z nieprzyjacielem telefonicznie rozpocząć rokowania. Z początku zaprzeczono, jakoby Jussuff tam przebywał, gdy jednak przekonano się o szczerości następcy tronu, uradowano się wielce i tureckiego następcę tronu spowodowano do opuszczenia miasta. Borys w nocy w towarzystwie tylko swego adyutanta udał się do miasta pomiędzy szeregami tureckich żołnierzy, przyjął tureckiego następcę tronu i jeszcze tej samej nocy odwiózł go automobilem na linie Czataldży.

TELEGRAMY.

Stanowcza chwila.

WIEDEN, 27 kwietnia. (wł.) Oczekują lada chwila ważnych postanowień rządu w sprawie Skutari.

Wczorajsza audyencya ministra Berchtolda i Hoetzendorffa wzbudziła powszechną sensacyę.

Na poniedziałek oczekują stanowczej decyzyi co do przedsięwzięcia akcyi przeciw Czarnogórzu. Wrazie, gdyby ze strony mocarstw nie został postanowiony krok stanowczy, wszyscy są przygotowani, że Austro-Węgry rozpoczną akcyę na własną rękę.

WIEDEN, 27 kwietnia. (wł.) Cesarz Franciszek Józef odbył wczoraj kilkagodzinną konferencyę z ministrem spraw zewnętrznych, hr. Berchtoldem, i szefem sztabu generalnego, gen. Hoetzendorffem.

Następca tronu, arc. Franciszek Ferdynand, przerwawszy swój pobyt w Miramare, powrócił niespodzianie do Wiednia.

WIEDEN, 27 kwietnia. (wł.) Półurzędowy „Fremdenblatt" dzisiejszy domaga się w sposób bezwzględny natychmiastowego opuszczenia Skutari przez czarnogórców.

Wrazie, gdyby to nie nastąpiło, półurzędowy organ zapowiada, że Austro-Węgry zmuszą Czarnogórze siłą do poszanowania woli mocarstw.

WIEDEN, 27 kwietnia. (wł.) W tutejszych kołach politycznych i dyplomatycznych powtarzają słowa, wyrzeczone wczoraj, po skończonej konferencyi u cesarza w Schoenbrunnie, przez jedną z wybitnych osobistości, uczestniczących w tej naradzie, że:

Za 4 dni będziemy w Antivari!

Czy Austrya wkroczy?

WIEDEN, 27 kwietnia. (wł.) Sytuacyę międzynarodową oceniają w kołach dyplomatycznych, jako jeszcze niewyjaśnioną. Dzisiaj ma zapaść decyzya, czy mocarstwa uczynią wspólny i energiczny krok w sprawie Czarnogóry, czy też Austrya sama zmuszona będzie ten krok uczynić.

Ze strony dyplomacyi austryackiej panuje przekonanie, iż kwestya czarnogórska domaga się natychmiastowego rozstrzygnięcia, gdyż zwlekać dłużej absolutnie nie można.

W ministerstwie spraw zagranicznych oczekiwana jest odpowiedź Anglii, od której zależeć będzie stanowisko Austro-Węgier. Odpowiedź ta dziś ma nadejść.

Transport wojsk.

TRYEST, 27 kwietnia. (wł.) **Druga austryacka dywizya pancerników opuściła wczoraj port w Poli, jako przeznaczona do eskorty floty transportowej, wieźć mającej na pokładzie wojsko w sile 10,000 ludzi, które wysadzone zostanie na ląd w południowej Dalmacyi.**

Czarnogórze chce się bronić.

CETYNIA, 27 kwietnia. (wł.) Czarnogórcy zataczają na górę Łowczen, dominującą nad austryackim portem Kotaro w Dalmacyi ciężkie działa pozycyjne.

Proklamacya księstwa Albanii.

WIEDEN, 26 kwietnia (wł.) Pisma tutejsze potwierdzają na podstawie informacyi z dobrego źródła, że kapitulacya Skutari nastąpiła z powodu zdrady Essada baszy, na zasadzie paktu turecko-czarnogórskiego (!)

Essad basza miał do dyspozycyi jeszcze 30 tys. ludzi, dość amunicyi i żywności dla armii. Kapitulacya nie była nieodzowną. Essad basza mógł nawet przedsięwziąć atak ofenzywny. Esad basza zawarł z czarnogórcami umowę, co do kapitulacyi i w związku z tem stoją pogłoski o kandydaturze jego na ks. Albanii.

Czarnogóra zgodziła się z tego powodu na wymarsz całej załogi skutarskiej wraz z bronią, ponieważ Essad basza udał się na czele wojsk swoich do Albanii, aby zorganizować opór przeciw ewentualnemu zaprowadzeniu Autonomii w Albanii, a za utrzymaniem zwierzchnictwa Turcyi w Albanii.

Natomiast według informacyj z Białogrodu, w Elbassan Essad basza w porozumieniu z Dżawidem baszą proklamował autonomiczne księstwo Albanii pod zwierzchnością sułtana.

Wybuch na holowniku.

HAMBURG, 27 kwietnia (wł.) W Cuxhavenie podczas prac w porcie, do których użyto materyałów wybuchowych, eksplodował silny ładunek dynamitu tuż przy holowniku parowym „Moene" skutkiem czego 1 marynarz z tego statku został na miejscu zabity, 2 ciężko rannych.

Ultimatum Austryi do mocarstw.

Wiedeń, 27 kwietnia (wł.). **Rząd austryacki zwrócił się z notą cyrkularną do mocarstw, w której oświadcza, że w razie, gdyby londyńska konferencya ambasadorów nie przedsięwzięła do poniedziałku (28 b. m.) środków przymusowych przeciw Czarnogórzu, celem odebrania Skutari, natenczas Austro-Węgry postanowiły przedsięwziąć stanowczą akcyę na własną rękę.**

Austro-Węgry nie zgadzają się ani na terytoryalne, ani na finansowe kompensaty dla Czarnogórza za opuszczenie Skutari.

Nowe zarządzenia wojskowe.

WIEDEN, 27 kwietnia (wł.). „Militärische Korrespondenz" donosi, że z dniem 1 maja r.b. utworzone będą komendy placu w garnizonach Wiener Neustadt, Villach, Oedenburg, Pilzno, Czerniowce, Stanisławów i Roveredo. W tym samym czasie mianowani będą oficerowie stacyjni dla stacyi Keczkemet, Raab, Karlstadt i Bruneg.

Słowiańszczyzna zmartwychwstała.

PETERSBURG, 27 kwietnia (wł.). „Nowoje Wremia" w dzisiejszym artykule wstępnym z okazyi świąt Zmartwychwstania oświadcza, że słowiańszczyzna obudziła się, zmartwychwstała. Podstaw do pesymizmu niema. Na Bałkanach odbywa się święto nad świętami, uroczystość nad uroczystościami.

Różne.

PARYŻ, 27 kwietnia. (wł.) Z Salonik telegrafują: Tutejsza załoga bułgarska opuściła zupełnie Saloniki.

RZYM, 27 kwietnia. (wł.) Włochy przeciwne są energiczniejszej akcyi mocarstw. Uważają one wylądowanie floty międzynarodowej w porcie Durazzo za środek w zupełności dostateczny.

WIEDEN, 27 kwietnia. (wł.) Panuje tu mniemanie, że wrazie dobrowolnego ustępstwa ze strony króla Mikołaja, nietylko Ipek, Djakowa, Prizrend i Dibra zostaną odstąpione na rzecz Czarnogórza lub Serbii, ale Czarnogórze może otrzymać port San-Giovanni-di-Medua. Wrazie jednak, gdyby Austro-Węgry zmuszone zostały do czynnej akcyi, o żadnych ustępstwach terytoryalnych nie będzie już mowy.

TURYN, 27 kwietnia. (wł.) W okręgu Aosty w miejscowości Courmayeur (południowy stok Mont-blanck) nastąpiło osunięcie się góry, skutkiem czego znaczna ilość domów uległa zupełnemu zniszczeniu. Liczba ofiar w ludziach ma być znaczna. Szczegółów dotąd niema.

LIZBONA, 27 kwietnia. (wł.) Dzisiaj w nocy i w ciągu dnia miały miejsce groźne zaburzenia. Na krańcach miasta zebrały się tłumy ludności, które udały się pod gmach koszar 5 pułku piechoty. Żołnierze strzelali ślepemi nabojami. Rzucono 2 bomby. Rząd skonsygnował wojsko. Portu strzegą dwa krążowniki z wycelowanemi na miasto armatami. Dokonano wielu aresztów.

GANDAWA, 27 kwietnia. (wł.) W obecności króla belgijskiego otwarta została wystawa wszechświatowa.

PETERSBURG, 27 kwietnia (P.). Wiceminister sprawiedliwości, Hasman, na własną prośbę uwolniony został ze stanowiska wiceministra z pozostawieniem w godności senatora, a na jego miejsce powołano senatora Iljaszenkę.

KRAKÓW, 27 kwietnia (P.). Policya tutejsza nie pozwoliła na wypuszczenie wydawnictwa tymczasowej komisyi pod tytułem „Polski fundusz wojenny".

KAŁUGA, 27 kwietnia (P.). We wsi Szczełkanowa, pow. mierczowskiego wynikł groźny pożar i zniszczył 61 domów z zabudowaniami gospodarczemi; spaliła się również cerkiew. Spaliło się 2-ch włościan, a 4-ch odniosło oparzenia. Przyczyną pożaru były żarty dzieci.

Z ostatniej chwili.

Zdrowie Ojca św.

Rzym, 28 kwietnia. (wł.) Stan zdrowia Papieża polepsza się w dalszym ciągu. W ubiegłą noc Papież doznał gwałtownego spadku temperatury, co wywołało wielkie zaniepokojenie w kołach watykańskich, lecz niebawem temperatura powróciła do normalnego stanu i chory odzyskał siły.

O Skutari.

Wiedeń, 28 kwietnia (wł.) Rząd austryacki oczekuje, iż dzisiejsza konferencya mocarstw w Londynie poweźmie uchwałę, według której mocarstwa mają wysłać do Dulcigno i Antivari oddział międzynarodowy żołnierzy, jeśli Czarnogórze nie ustąpi natychmiast Skutari.

Rzym, 28 kwietnia (wł.) Koła rządowe są zdania, że mocarstwom uda się powstrzymać Austryę od zapowiedzianej przez nią akcyi na własną rękę przeciw Czarnogórzu.

BUDAPESZT, 28 kwietnia (wł) **Austryacki szef sztabu generalnego v. Hoetzendorf, wydał rozkazy do ostatecznych przygotowań wojennych w związku z zamierzoną akcyą zbrojną przeciw Czarnogórzu.**

Cetynia, 28 kwietnia. (wł.) Poseł rosyjski w Cetynii otrzymał instrukcyę w sprawie Skutari, wobec czego zastępcy wielkich mocarstw mieli wysłać notę do rządu czarnogórskiego. Zawiadomili oni rząd, że uczynią krok zbiorowy i

udadzą się w tym celu osobiście do ministeryum spraw zagranicznych, lecz rząd czarnogórski odpowiedział, że z powodu świąt wielkanocnych wszystkie ministerya są zamknięte, co zmusiło dyplomatów do wystosowania noty na piśmie.

Nota ta domaga się od Czarnogórza natychmiastowego oddania Skutari pod presyą akcyi czynnej i żąda rychłej odpowiedzi. W kołach poinformowanych sądzą, że Czarnogórze da odpowiedź, lecz odmowną.

Budapeszt, 27 kwietnia (wł.). Prezes ministrów węgierskich Luscas odbył z ministrem honwedów konferencyę. Konferencya ta dotyczyła przygotowań wojennych w związku z akcyą przeciw Czarnogórzu.

Wiedeń, 28-go kwietnia. (wł.) Jak donoszą z kół urzędowych, arcyksiążę Ferdynand przybył w ubiegłą sobotę do Wiednia i odbył konferencyę z ministrem Berchtoldem i z szefem sztabu generalnego Hoetzendorfem. Wczoraj był na audyencyi u cesarza. Jak informują, arcyksiążę jest zwolennikiem natychmiastowej akcyi zbrojnej przeciw Czarnogórzu, w razie gdyby dzisiejsza konferencya ambasadorów w Londynie nie powzięła konkretnych uchwał i wogóle starała się działania przeciw czarnogórcom odwlekać.

Wiedeń, 28 kwietnia (wł.) Donoszą, że Rosya wysłała do mocarstw notę cyrkularną, jednakże Austryi treść noty tej nie jest jeszcze znana. W 48 godzin po upadku Skutari zjawił się u ministra spraw zagranicznych, Berchtolda poseł rosyjski i zaproponował, aby wzamian za Skutari dać odszkodowanie terytoryalne i wogóle starał się nakłonić Berchtolda, aby Austrya zajęła wobec Czarnogórza łagodniejsze stanowisko.

Berchtold odpowiedział, iż jest to niemożliwe, ponieważ cierpliwość Austryi ostatecznie się już wyczerpała. Austrya dowiodła już swej ustępliwości, oddając Serbii cały szereg miast albańskich.

Książę Albanii.

Berlin, 28 kwietnia (wł.) „Lokal Anzeiger" zamieszcza rozmowę swego korespondenta z naczelnikiem prowizorycznego rządu albańskiego, Ismoilem Kemal-bejem. Na zapytanie, czy prawdą jest, jakoby były komendant Skutari, Essad pasza zamierzał proklamować się księciem Albanii, Kemal odpowiedział, iż wiadomość ta jest prawdziwą, lecz jest to niemożliwe, aby Essad-pasza stał się księciem Albanii pod protektoratem Turcyi. Wprawdzie obecny rząd albański posiada zaledwie 1500 do 2000 żołnierzy, podczas gdy Essad-pasza ma do dyspozycyi cały korpus, lecz rząd będzie wszelkiemi siłami bronił się przeciwko temu. Już na samą myśl, że Essad-pasza mógłby być księciem Albanii, Kemal-bej wzdryga się z oburzeniem.

Londyn, 28 kwietnia (wł.) „Daily Telegraph" podaje wiadomość, że Essad-pasza proklamował się niezależnym księciem Albanii. Z wojskiem swoim znajduje się on w Aleccio. Albańczycy ściągają ze wszystkich okolicznych gór, witając entuzyastycznie swego nowego władcę. Essad-pasza z Aleccio pociągnie dalej w głąb Albanii.

Paryż, 28 kwietnia. (wł.) Wiadomość o proklamowaniu Essada-paszy na księcia Albanii potwierdza się. Donoszą, iż król czarnogórski oświadczył, że Essad pasza może liczyć na poparcie ludów i państw bałkańskich. Potwierdza się również wiadomość, że kandydatura Essada-paszy została postawiona przez jedno z państw bałkańskich. Essad pasza ma do dyspozycyi 20-tysięczny korpus armii, który wzrośnie jeszcze, ponieważ albańczycy tłumnie zaciągają się do jego szeregów.

Toruń, 28 kwietnia. (wł.) Zakończył się tu proces przeciwko pułkownikowi Kellerowi i feldfeblowi Kemurowi o złe ochodzenie się z żołnierzami. Kellera skazano na 6 miesięcy twierdzy, a Kemura na 6 tygodni aresztu.

Lizbona, 28 kwietnia (wł.). Monarchiści wywołali tu wczoraj manifestacye antirepublikańskie. Po południu rozległy się strzały rewolwerowe, co było hasłem do rozpoczęcia manifestacyi. Manifestanci, chcąc podstępem przeciągnąć na swoją stronę żołnierzy udali się do koszar i poczęli wołać: „Niech żyje republika!" Podstęp jednak nie udał się. Żandarmerya i policya rozpędziły manifestantów.

W mieście znaleziono wielką ilość bomb i broni. Dokonano licznych aresztowań wśród cywilnych i wojskowych.

Paryż, 28 kwietnia (wł.) Międzynarodowa komisya finansowa, mająca uregulować finanse Turcyi, otrzymała już plan działania, który zawiera się w czterech punktach:

1) Kwestya przejęcia części długów tureckich przez państwa bałkańskie.
2) Gwarancya dla wierzycieli.
3) Kwestya koncesyj dla wierzycieli.
4) Kwestya odszkodowania wojennego.

Berno Szw., 28 kwietnia. (wł.) Jak wiadomo od roku 1881-go władze szwajcarskie zakazały pobytu znanemu anarchiście-teoretykowi, księciu rosyjskiemu Krapotkinowi za agitacyę polityczną. Obecnie stan zdrowia księcia wymaga pobytu jego w Locarno. Rada związkowa postanowiła, nie znosząc zakazu, pozwolić na pobyt księcia w Szwajcaryi dla kuracyi. Książę liczy 81 lat i cierpi na płuca.

Nowy Jork, 28 kwietnia (wł.) Rząd japoński zaprotestował przeciwko udzielaniu innym cudzoziemcom większych praw w St.-Zjednoczonych, niż japończykom. Pomimo tego protestu rząd Kalifornii zabronił japończykom nabywania ziemi.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiatru (metrów na sekundę)	Uwagi
27/IV 1 popoł.	739.7	26,4	48	Pd 8	Z dnia 27/IV Temperatura max. +27,0°C., min. 13,8 Opadu 1.1 mm
27/IV 9 wiecz.	739.8	17,2	72	Pn W 3	
28/IV 7 rano	742.8	15,5	86	Pd W 2	

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Panu B. Bieńkowskiemu w Łodzi. Żołnierze zapasowi mają prawo do paszportów zagranicznych. Tow. pomocy dla emigrantów istnieje w Warszawie przy ul. Erywańskiej nr. 5.

Panu F. K. w Łodzi. Niech się Pan zgłosi z zapytaniami w sprawie szkoły dramatycznej do dyrektora Teatru Małego w Warszawie, p. Kazimierza Zaleskiego, gmach Filharmonii.

OFIARY.

Na szkołę rzemiosł.

(Przy chrz. Tow. dobroczynności).

Tadeusz 1 rb.

Dla robotników pozostających bez pracy.

(Do uznania Redakcyi)

Z fabryki Szwarca 2 rb. 20 kop.

CENY BIEŻĄCE

Warszawskiego Ziemiańskiego Tow. Mleczarskiego

Masło		hurt		detal
Specyalne	za 1 funt kop.	54—55	kop.	62
Deserowe I	„ „ „ „	50—51	„	58
Bryłowe I	„ „ „ „	50—51	„	58
Deserowe II	„ „ „ „	46—47	„	54
Bryłowe II	„ „ „ „	46—47	„	54
Wadliwe niesolone	„ „ „ „	— —	„	—
Solone I (deserowe)	„ „ „ „	46—47	„	54
„ II	„ „ „ „	42—44	„	50
„ III kuchenne	„ „ „ „	— —	„	—

Słynna powieść apologetyczna z życia Pana Jezusa p. t.

„ŻYDOWSKIE DUSZE"

Str. 500 cena rb. 1, poleca

Księgarnia Przeglądu Katolickiego

ulica Andrzeja № 3.

Kto cierpi na odciski lub też na brodawki, niech natychmiast używa amerykańskiego środka „CORRICIDE" De Keene firmy „The Keene Co. w New-Yorku", a wtedy w przeciągu 3-ch nocy uzyska zupełne wyleczenie. Tysiące podziękowań! Skutek zapewniony! Nieszkodliwość zagwarantowana! Do nabycia we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumeryach po zniżonej cenie (celem wypróbowania) tylko do 1 stycznia 1914 z 60 k. na 35 k. Generalna reprezentacya na całą Rosyę: H. Neuman, Łódź, Piotrkowska 89, tel. 16-20. 523

Do wynajęcia

sklep z 5 pokojami i kuchnią od 1 lipca 1913 r. oraz 3 2 1-pokojowe z kuchnią zaraz i od 1 lipca 1913 r., widne, słoneczne odpowiednie na kantor lub t. p. Wiadomość Piotrkowska 103. 1470

LETNISKO

Tworzyjanki stacya Koluszki, pozostało jeszcze kilka mieszkań do wynajęcia w lesie i ogrodzie Wszelkie produkty na miejscu. Kąpiel w rzece. 1482

Mleczarnię

jedną z pierwszorzędnych z obiadami sprzedam. Gotówka potrzebna od 2,500. Oferty sub „Rozwój", „F. F. 500". 1434

PIWIARNIA

reńtauracyjny lokal dobrze zaprowadzony od lipca wynajmę. Tamże pokój i kuchnia pojedyńczy zaraz. Widzewska 145. Wiadomość tylko u stróża lub gospodarza, telefon 17-42. 1438

W Brzezinach

dom do sprzedania rogowy drewniany duży, 2 sklepy i dom mniejszy z kuźnią z dużym placem przy kościele Farnym niedrogo u Kucikiewicza. 1454

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopłc.
Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8.
Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna
W niedzielę od 8—1-ej.
Krótka 5, telef. 26-50. 8871

Dr. med. Bolesław Kon

PIOTRKOWSKA 56.
choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 3617
przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł.

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłciowe i niemoce płciowe
Leczenie syphilisu EHRLICH-HATA „606—914"
Ul. Południowa № 2, telef. 13-59
Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w. panie od 5—6 po poł. Dla pań osobna poczekalni. 2423

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specyalnie: choroby żołądka kiszek i przemiany materyi (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteryolog. wydzielin krwi w laboratoryum własnem. Od 1—1 rano i od 5—7½ po południu. 198

Dr. B. REJT Średnia 5.

Sp.: Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „Erlich Hata 606" (wśródżylnie). Leczenie elektrycznością (elektrolizmem) i masażem wibrycyjnym
Dla pań osobna poczekalnia.
Godz. przyjęć: od 8—1 rano i od 4—8 w. niedziele i święta od 9—3 pp. 859

Do wynajęcia

od 1-go lipca 1913 r. 4 pokoje z kuchnią z wszelkiemi wygodami na 1-m piętrze po doktorze ul. Piotrkowska nr. 225. Wiadomość w sklepie rzeźniczym. 1456

Dr Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6 i pół. po poł. w niedzielę i święta tylko rano od 8—10

Dr. Stanisław Marynowski

lekarz 1390

Rzgowska № 74.

Dr. med. W. KOTZIN

Ul PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc,

przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 pp. 2763r

№ telefonu 21-19

D-ka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie 2884

ul. Piotrkowska 107.

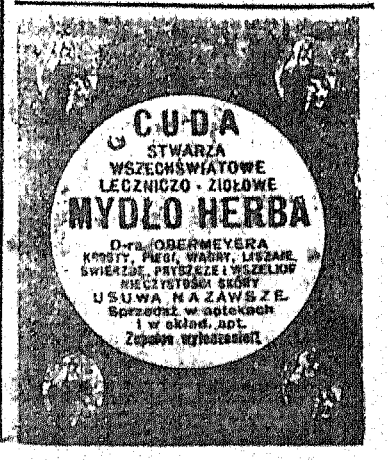

Ostrzeżenie!

Niniejszem ostrzegamy P. T. Klientelę przed pewnymi osobnikami odwiedzającymi firmy tutejsze i podejmującymi się robót rzekomo dla nas. Aby zapobiedz nadal mistyfikacyom—do czasu wyświetlenia karygodnego czynu — oświadczamy, że prócz nas osobiście, do przyjmowania zamówień dla nas oraz załatwiania inkasa upoważniony jest p. **Karol Methner** lub też, w razie nieobecności tegoż, osoby zaopatrzone przez nas w odpowiednie upoważnienie

1460

Grapow i Mazurkiewicz

ZAKŁADY DRUK.-LITOGRAFICZNE I INTROLIGATORNIA w ŁODZI, DŁUGA 87. - TELEFONU 24-40.

DROBNE OGŁOSZENIA.

A!A!A!A!A! Do wynajęcia od 1 lipca 1913 roku na Piotrkowskiej ulicy nr. 150 różne lokale odpowiednie na biura i składy, tamże w budynku murowanym jednopiętrowym 2 wielkie sale przydatne na warsztaty rzemieślnicze lub fabrykacyjne. Wiadomość u p. Danielewicza w Tow. Ubezpiecz. "Rossya" Piotrkowska nr. 106, 1185—5—5

A!A!A!A!A! Tanio do sprzedania suknie kolorowe i białe wełniane, oraz bluzki używane i kostyumy. Przejazd nr. 48 m. 12 zastać można od 12 do 2 i od 7 w. 2145—6—1

A!A!A!A!A! Nauczycielki, na uczycieli freblanki, bony, towarzyszki różnej narodowości na godziny na miesiące letnie, na stałe poleca Biuro Ludwińskiej Piotrkowska 109 (parter). 12—pśpt—2

A! Meble z 4-ch pokojów sprzedam tanio Spacerowa 27—6. 3477—3*—2

A! Meble różne z kilku pokojów, obrazy olejne, sprzedam tanio Długa 14—35 lewa oficyna. 3475—5—2

A! Okazyjnie tanio wyprzedam zaraz meble salonowe, stołowego, sypialnego oraz szafy, biurko, bibliotekę, otomanę, lustra, lampy, obrazy, szafkę kawalerską, gramofon. Pańska ska 54—1. 3179—10—8

Angielska klacz z powozikiem do sprzedania wiadomość ul. Konstantynowska 25. 3087-10*-5

Bryczki elegancko wykończone małe na kucy i bryczki większe różnych fasonów nowe do sprzedania Składowa 19. 3418—3—3

Budka do odstąpienia komorne tanie ul. Zagajnikowa nr. 17. 3504—2—1

Budynek teatralny w Koluszkach zdatny na kinematograf sprzedam lub wydzierżawię. Wiadomość tamże Turliński. 3427-3-2

Częstochowskie Kaucyonowane Biuro Komisowe S. Bzorski i J. Dreszer, II aleja 35 telefon 179. Reprezentacye i zlecenia, tranzakcya kupna i sprzedaży, lokata kapitałów, najem lokali itp. Rekomendacya pracy. 995

Chłopiec potrzebny do terminu Orla nr. 23 stolarnia. 3514—1

Chłopiec 19-letni z 3 letnią praktyką poszukuje zajęcia w handlu Poddębice Jan Wojdyn 3499—1

Do sprzedania tokarnia pociągowa na siłę i nożna ul. Widzewska 81 ślusarnia. 3508—1

Dziewczynka 2 tygodniowa nie chrzczona jest do oddania na własność. Wiadomość ul. Miedziana nr. 3 Antoni Plezka. 3489—1

Doskonałe letnie mieszkania pod Pabianicami bliższa wiadomość Piotrkowska 81 „Promień". 3356—5,28,30,5,9,—2

Daję obiady, od 40 do 50 kop. za obiad Pasaż-Szulca nr. 9 m. 4. 3535—3*—3

Duży wybór dla chcących nabyć jakiś interes handlowo-przemysłowy: dom, plac restauracyę, sklep itp. Sprzedającym okazya prędkiej sprzedaży Zawadzka 10 Niemierski. 2944—12**—7

Do wynajęcia budynek murowany odpowiedni na warsztat lub skład oraz szopy na stajnie i wozownie ul. Lipowa nr. 39. 3391—3—3

Do wynajęcia zaraz 2 pokoje z kuchnią, pokój z kuchnią i pojedyńcze pokoje. Grabowa nr. 30, tramwaj nr. 4, przystanek — Milionowa. 3432—3*—2

Do wynajęcia zaraz pokój umeblowany może być z całodziennem utrzymaniem ulica Dzielna nr. 40 m. 1. 2077—3—2

Fortepian i meble okazyjnie z powodu wyjazdu za bezcen do sprzedania. Wólczańska 149 m. 7. 3372—3*—3

Gramofon 30 utworów sprzedam 20 rubli ul. Łąkowa 22 — 13. 3472—2—2

Harmonie (trzy) fabryki Adolfa Leonarda do sprzedania. Wiadomość ul. Targowa 55 m. 63. 3430—3—2

Inteligentna osoba, po chlubnem ukończeniu kursów handlowych poszukuje posady biurowej lub kasyerki. Łaskawe oferty, ulica Cegielniana 64 m. 15, Schmidt. 3439—3—2

Jest do wynajęcia pokój umeblowany z wszelkiemi wygodami. Piotrkowska 225 m, 10. 3429—2*—2

Jest do sprzedania pierwszorzędny zakład fryzyerski, egzystujący lat 10, w Brzezinach, gub. Piotrkowskiej, na dogodnych warunkach. Wiadomość: Brzeziny W. Dyr. (pralnia) 3388—3*—3

Korepetytor z praktyką przysposabia do szkół średnich rządowych oraz i na świadectwa ul. Targowa 55 m. 49 od 7 do 8 w. 2661—6—1

Kapelusze damskie przybieram ostatnia - moda. Posiadam wybór słomek, szpilek i przyborów; ceny nizkie. Modystka ul. Główna 17 m. 2. 3503-5-1

Kupię motor ropowy od 15hp do 20hp. Oferty w adm. Rozwoju pod „Motor". 3491—1

Mały sklepik do sprzedania za sto pięćdziesiąt rb. razem z towarem ul. Franciszkańska nr. 52. 3502—3—1

Meble z salonu w dobrym stanie, sprzedam. Zachodnia 31 III piętro. 3340—3sp—3

Maszyny 2 Singera, prawie nowe, bębenkowe, 1 maszyna za 16 rb. Piotrkowska 103 m. 5. 3442—3—2

Magiel motorowy jest do sprzedania. Wólczańska nr. 147. 3425—3—2

Młody człowiek, wykształcony, żonaty, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Pabianice, Tuszyńska, dom Nawrockiego, Golędzinowski. 3417-3pc-2

Od 1 lipca r. b. w blizkości, ul. Dzielnej potrzebne mieszkanie: 4 pokoje z kuchnią, wygodami i przedpokojem. Oferty składać: apteka B. Głuchowskiego, Dzielna 4. 3431—3—2

Obiady wydaje w domu prywatnym, smaczne, na świeżem maśle. Widzewska 97, oficyna, I-e piętro, Bańkowska, obok parku. 3252—10—4

Okazyjnie do wynajęcia, od 1-go lipca, pokój z kuchnią z wygodami niedrogo. Wiadomość ul. Piotrkowska nr. 84 u stróża. 3158—3pw—3

Osada młynarska w Kaliskiem przy granicy do sprzedania lub zamiany na nieruchomość miejską. Oferty Łódź, Zakątna 45 Jezierski. 1205—3*—2

Piekarnia o dwóch piecach do odstąpienia przy ul. Piwnej nr. 17 wiadomość u gospodarza. 3411—5spcs—3

Przybłąkał się pies duży Odebrać można Piotrkowska 196 u rzeźnika. 3405—3—3

Potrzebny uczeń do fryzyera tamże do sprzedania lustro Cegielniana 23. 3397—3—3

Piwiarnię - Restauracyę dobrze zaprowadzoną od lipca wynajmę ul. Widzewska 145 stróż wskaże Tamże pokój kuchnia zaraz. 3401—5wptsp—3

Potrzebne zupełnie zdolne panny do pracowni sukien Pietrzykowskich ul. Radwańska 11. 3422—3—3

Potrzebny zaraz stróż Szkolna nr. 23. 3486—3—2

Panienkę przyzwoitą przyjmę na mieszkanie ul. Zielona 26 m. 3 3483—2*—2

Potrzebne 2000 tysiące na drugi № hipoteki oferty w Rozwoju B. B. 3484—3—2

Przyjmę filje piekarską mogę złożyć kaucyę Staro-Zarzewska 97 filia. 3480—2—2

Potrzebna prasowaczka Grabowa 23. 3478—2—2

Pokój umeblowany do wynajęcia może być całodzienne utrzymanie Dzielna 31 Kamińska. 3474—2—2

Pracownia kwiatów sztucznych przyjmuje obstalunki na „dzień kwiatka". Kwiaty do zdobienia ołtarzów w kościołach. Tanio, bo w prywatnem mieszkaniu Piotrkowska 82 m. 18 przyjmuje się uczenice. 3120—10—0

Potrzebni: stangret, palacz-ślusarz długoletnie świadectwa konieczne Nowa 5 (róg Przejazd) 3512—1

Potrzebny chłopiec do bufetu III-ej klasy Łódź-Kalskiej. 3513—3—1

Poszukuje miejsca inkasenta lub agenta kaucyi mogę złożyć 600 rb. łaskawe oferty pod K. A. składać w adm. Rozwoju 3493—2—1

Potrzebny subiekt lub cajtownik zakład fryzyerski ul. Widzewska nr. 196 L. Błaczyński. 3500—2—1

Potrzebne zdolne staniczarki spódniczarki uczennice Wólczańska 21 m. 1. 3505—2—1

Potrzebni zdolni czeladzie krawieccy Anny nr. 3. 3506-3-1

Potrzebny do zakładu fryzyerskiego sukiekt na stałe lub na pomoc zaraz Przejazd 46. 3509—1

Potrzebna zdolna prasowaczka Radwańska 48 Pralnia. 3510-3-1

Potrzebny terminator do stolarni Zachodnia 51. 3511—2—1

Potrzebna zdolna prasowaczka. Wiadomość ul. Piotrkowska nr. 253. 3495—1

Potrzebny człowiek bystry przezorny, energiczny Zduńska-Wola „Pewny" Poste-restante. 3487—3*—1

Potrzebni są trzej zdolni agenci i inkasenci do sprzedawania maszyn. Jest pensya i prowizya. Oferty składać proszę, ul. Długa nr. 144 m. 28. 3435-3-2

Pokój z kuchnią za 130 rb. do wynajęcia od lipca b. r. dla lubiących spokój i czystość okna wychodzą na ogród ul. Przędzalniana 3 pierwszy dom od Przejazd. 3465—3pś—2

Potrzebna sklepowa do sklepu piekarskiego za kaucyą nie mniejszą niż 200 rb. Wiadomość w piekarni P. Minknera, ul. Brzezińska 45; zgłaszać się od 2 do 4 po poł. 3450—2—2

Potrzebna zdolna krawcowa do domu prywatnego. Oferty w Rozwoju pod lit. „Z. J." 3425-1

Piwiarnia do sprzedania w dobrym punkcie, Konstantynowska 80. 3448—2—2

Rower do sprzedania wiadomość: Wólczańska 65 u stolarza I-sze piętro. 3497—3—1

Sklep galanteryjny do sprzedania niedrogo Przejazd nr. 51. 3494—4*—1

Sklep mały kolonialny zaraz do sprzedania z powodu wyjazdu Wiadomość ul. Młynarska 35. 3403—3—3

Sprzedam sklep rzeźnicki z urządzeniem bardzo tanio ul. Radwańska nr. 7. Wiadomość w miejscu. 3452—2—2

Sklep kolonialny dystrybucyjny do sprzedania zaraz z powodu wyjazdu Szosa Karolewska nr. 11. 3394—3—sp—3

Skradziono weksel z podpisami p. Biernacka i p. Biernacki ostrzega się przed nabyciem takowego gdyż jest nieważny. 3485—3—2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania z powodu zmiany interesu Konstantynowska 84. 3467—2—2

Urządzenie sklepu kolonialnego do sprzedania Gubernatorska nr. 13. 3507—3*—1

W Aleksandrowie do sprzedania półtory morgi ziemi zabudowania, blizko tramwai wiadomość w Łodzi ul. Szkolna 15 m. 24 w podwórzu oficyna. 3410—3—3

4 Mieszkania letnie z ogrodem owocowym lub bez do wynajęcia Szosa Pabianicka nr. 27 blizko remizy u Jeżewskiego. 3442—2—2

23000 rubli chcę pożyczyć na I № hypoteki na 8 procent. Dom wartości 55 tysięcy, dług tylko Towarzystwa 5500 rb. Pośrednictwo wykluczone. Oferty w Rozwoju pod „Sumienny". 3181—3—2

25000 rb. na pierwszy numer hypoteki jest zaraz do umieszczenia. Oferty w Rozwoju sub. „Pewna Lokata". 2765-3-2

Zagubione dokumenty.

Jan Witkowski zagubił paszport, wyd. z gminy Rąbień. 3399—3—3

Jan Stabiński zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Freidenberga. 3496—1

Konstanty Antonowicz Polukajtys zagubił paszport, wyd. z miasta Rygi. 3398—3—3

Richard Kifer zagubił paszport, wyd. z gm. Wymysław pow. Łaskiego gub. Piotrkowskiej. 3414—3—3

Skradziono paszport, na imię Rafała Piekłasa wyd. z gm. Podębice. 3445—3—2

Stefan Łęcki zagubił paszport, wyd. z gm. Utraty powiatu Łaskiego gub. Piotrk. 3446-3-2

Sobolewska Maryanna zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabr. Poznańskiego. 3493—1

Stefania Skubiszewska zagubiła paszport, wydany z gm. Tuliszków. 3492—3—1

Władysław Bielecki zagubił kwit od paszportu, wydany z fabryki Scheiblera. 3488—1

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Nici w Widzewie na imię Józefa Kasperskiego. 3490—1

Zaginął paszport, wyd. na imię Władysława Kasińskiego wyd. z gm. Charłupia-Mała pow. Sieradzkiego. 3428—3—2

Zagubił paszport, Stanisław Ciesielski wyd. z gm. Kowale-Pańskie z pow. Turek gub. Kaliskiej. 3402—3—3

Zaginął paszport, na imię Stanisława Wawrzynkiewicza wyd. z miasta Warszawy 9-go Łazienskiego cyrkułu. 3393—3—3

Zaginął paszport, wyd. z mag. m. Łodzi na imię Stefana Gellert w paszporcie była wpisana żona Bronisława córka Ignacego Wierusia. 3501-3-1

Do sprzedania

w Strykowie dom z całem zabudowaniem 5 mórg ziemi i stodoła oraz piekrnia sprzedam za 5,000 rubli, do kupna potrzeba 2,000 rubli. Wiadomość w Łowiczu u p. Józefa Wojciechowskiego w piekarni. 1486.

Sensacyjna Sprzedaż!

1. 10-o rublowy Bon Francuskiej Prasy z r. 1887-go*);
2. 50 najpiękniejszych widoków Paryża (9 na 14);
3. 12 biletów z epoki Napoleona I ze wspaniałym portretem tegoż (28 na 54).
4. Premium warunkowe, wartości 10 franków.

Wszystko za rb. 10 (t. j. 25 fr. 50 c.) wysyłają Gerard i Fialkowski w Paryżu, ul. La Rochofoucauld 27, Korespondencya polska. — Adresować można również po polsku. — Przyjmują się pocztowe i stemplowe marki

*) 10-o rublowe Bony Francuskiej Prasy z roku 1887-go przyjmują udział w 75 losowaniach, których główne premia przewyższają 4 miljony franków. Każdy Bon, w najbardziej niepomyślnym wypadku, otrzymuje obowiązkowo 50 franków t. j. około 19-tu rubli. Gwarancya: 10 milionów franków całkowicie wpłaconych i deponowanych we Francuskiem Towarzystwie Kredytowem Ziemskiem.

M-on Gerard & Fialkowski, Paris, 27, rue La Rochofoukauld. 1036

Potrzebni są zdolni

czeladnicy krawieccy

Piotrkowska № 166,

1478 **I. Polanczyk.**

Potrzebni zdolni

ślusarze i kowale.

Wiadomość w Akcyjnem Towarzystwie Wayss i Freytag ulica Zakątna № 85 i 87.

1239

Do SPRZEDANIA

2 młode ładne zrebaki ogierek i klacz od rasowych klaczy. Wiadomość **Piotrkowska № 132.** 1450

MŁODZIENIEC

z 4 klasowym wykształceniem ukończywszy kursa buchalteryjne i korespondencyi p. I. Mantinbanda pragnie pragnie przyjąć posadę praktykanta biurowego. Specyalność polski, rosyjski i częściowo niemiecki. Oferty w adm. Rozwoju pod „Praktykant". 1446

DO PRACOWNI

Wł. JANISZEWSKIEJ

potrzebne zdolne

Staniczarki i Bluzczarki.

Przejazd № 16, I-sze piętro od frontu.

Świerzbę

pryszcze i męczące swędzenie najlepiej wyleczy **MYDŁO** z zapachem i **KREM** aptek. Lipińskiego cena razem rb. 1 kop. 25 Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych. Wysyłam za zaliczeniem pocztowem. Adres: Warszawa — Mokotów Apteka Ed. Lipińskiego, skrzynka pocztowa 461. 143

20,000 rubli.

potrzebne są zaraz. Gwarantuję pierwszą hypoteką. Procent podług umowy zapłacę. Oferty proszę składać w niniejszej gazecie pod „B. B. 10."

1483.

Casino — Dziś po raz ostatni między innemi: — Casino

OFIARA UWODZICIELA

Sensacyjny dramat z życia w 5-ch częściach w wykonaniu najwybitniejszych artystów teatrów europejskich
a) **Dramat rodzinny,** b) **Rozczarowanie,** c) **Okupienie błędu miłości.**

Casino — **Ukochany kącik** — Casino

Wyborna komedya.

Orkiestra koncertowa **„Sextet".**

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangielickiej 145.

Ogólnie znana lecznica zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

1393

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specyalne laboratoryum techniczne **do wprawiania sztucznych zębów.** Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty. Reparacye sztucznych zębów na poczekaniu. **Ceny bardzo nizkie.**

Ból głowy i Migrenę

ŻĄDAĆ PROSZKÓW z kogutem marka fabr.

natychmiat usuwa **„Migreno-Nervosin"** bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. **Są już falsyfikaty!** Więc żądać w aptekach i składach aptecznych proszków wyrabianych **tylko w Płocku** i z podpisem wynalazcy **A. Gąsockiego** na każdym. **Proszek 10 kop.** 417

Duży złoty. — **Walenty Kopczyński** — Duży złoty.

Pierwsza Łódzka **Piekarnia Mechaniczna**

POLECA ZNANE ZE SWEJ DOBROCI PIECZYWO, 3 RAZY DZIENNIE ŚWIEŻE.

Łódź, Juliusza № 14. Telefon 10-30.

Od b. m. została otwarta nowa filia przy ulicy Zawadzkiej Nr. 14.

ODPOWIEDNIE NA KANTOR

2 duże pokoje na parterze, z których jeden frontowy, zaraz do wynajęcia. Dzielna 40 m. 1, przystanek tramwajowy. 2075

Klinika dla kobiet

Dr. Falgowski

1024

Poznań **Rycerska № 36** **Telefon 20—75** (naprzeciw Królewskiej biblioteki)

Operator chorób **kobiecych i w położnictwie**

Poszukuję

jednego pokoju

z osobnem wejściem i oknami od południa. Piętro i okolica obojętne, Oferty wraz z ceną w administr. „Rozwoju" pod lit. „A. A. A.". 1201

Sprzedaż świąteczna

po bardzo nizkich cenach.

Paltociki dla chłopców	6^{50}
Garniturki dla chłopców z białą kamizeleczką.	4^{50}
	7^{50}
Sukieneczki dla dziewcząt	5^{50}
Paltociki dla dziewcząt	6^{50}

Schmechel i Rosner

1215 Piotrkowska 100.

Skradziono paszport

1444

wydany z gminy Łaznów, gub. piotrkowskiej, wydany na imię Jana Najdera, 2 weksle po 50 rb. terminowe do 3 listopada 1913 r., wydane na imię Józefa Laskowskiego, jeden na 50 rb. bezterminowy, na imię Wilhelma Langiego, weksle nieważne, wszędzie zastrzeżone.

Sprzedaje się z powodu

LIKWIDACYI

Rury cementowe 20, 30, 40, 60, 80, 100 ctm.
Formy żelazne do tychże z kręgami.
Deski 5|4 do szalowania drzewa okrągłe.
Urządzenie biurowe.
Stoły rysunkowe. 1191
Konie, uprząż, wozy, rolwaga.

Wiadomość: T-wo Akc. Wayss i Freytag. Zakątna 85|87.

KURSA

stenografii i pisania na maszynach J. Sekułowicza w Warszawie, Marszałkowska 74 nauczają zamiejscowych listownie biegle stenografować. Prospekty darmo. Po ukończeniu świadectwo. 605

Do sprzedania

w dominium Różyce pod Ozorkowem, **para ogrów** (kasztanów) średniej miary, płaskich, czteroletnich, spokojne z dobrymi chodami. Na żądanie konie do Ozorkowa. Cena rb. 650. 1423

STUDENT MEDYCYNY

poszukuje kondycyi na wyjazd lub na miejscu od 1 czerwca do 1 września 1913 r. Przygotowuje do gimnazyum. Oferty proszę nadsyłać: Piotrków gub. ul. Bykowska 51, m. 16. 1398

Zarząd Drogi żel. Fabryczno-Łódzkiej

niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że na stacyi towarowej Łódź-Fabr. w d. 2 maja 1913 roku o godz. 10 rano na zasadzie artykułu 84 Ogólnej ustawy ros. dróg żel. będzie sprzedana z głośnej licytacyi nieprzyjęta przez odbiorcę Bronchera beczka cielęciny solonej, wagi 7 pud. 12 f., przybyła przy liście przewozowym, Ignalino Pół. Zach. 1001.

Wrazie gdyby licytacya w dniu wyżej oznaczonym do skutku nie doszła, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na st. Łódź-Fabr. w dniu 3-go maja 1913 roku o godzinie 10-ej rano. 1237

Redaktor odpowiedzialny **St. Łapiński.** W tłoczni „Rozwoju". Przejazd № 8. Wydawca **W. Czajewski**